

Василь ЗАДОРЖНИЙ,
кандидат філологічних наук,
м. Київ

ВЕРЕМІЯ НАВКОЛО ЄВРО

УДК 81'271.14

Статтю присвячено з'ясуванню родової характеристики невідмінюваного іменника іншомовного походження *євро* в українській мові. Словники сучасної української літературної мови визначають рід цього іменника по-різному: як чоловічий і/або середній. Для такої характеристики його у граматичній системі української мови немає жодних підстав; цей невідмінюваний іменник іншомовного походження є іменником середнього роду.

Ключові слова: граматична система мови, іменники іншомовного походження, невідміювані іменники, рід іменника.

Коли в Євросоюзі запровадили нову грошову одиницю – євро, то українська лексикографія зреагувала на цю подію доволі оперативно: вже 2000 р. у «Словнику іншомовних слів» з'явилася стаття такого змісту: *євро* [від назви *Європа*, частини світу в Північній півкулі] – тимчасово безготівкова грошова одиниця Європейського Союзу, запроваджена 1999 р. [СІС; 438]. Відтоді ця життєво важлива реалія сучасного цивілізованого світу, особливо тієї його частини, що зорієнтована на Європу, весь час перебуває в полі зору українських лексикографів, уважних до найменших деталей в еволюції євро. Скажімо, «Тлумачний словник української мови», що побачив світ 2002 р., дав цій реалії таке визначення: «Назва грошової одиниці, яка з початком ХХІ ст. функціонує паралельно з національними валютами у країнах Євросоюзу (ЄС)» [ТСУМ¹; 302]; друге видання цього словника 2004 р. тільки підтвердило цю інформацію [див.: ТСУМ²; 302]. Однак «Тлумачний словник сучасної української мови. Загальноживана лексика», що є результатом подальшої праці тієї ж групи науковців із Харкова, вніс у визначення певні корективи з огляду на зміну в самій реалії, формулюючи тепер так: «Грошова одиниця, яка з початку ХХІ ст. функціонує в багатьох країнах Євросоюзу» [ТССУМ. ЗЛ; 285].

Слово *євро*, опинившись у сучасній українській літературній мові, виявилось в ній невідміюваним: щось на кшталт раніше запозиченого слова *метро*. Зі словом, скажімо, *перо* ми його порівнювати не будемо, бо це слово для нас питома, а тому й відміюване. Утримаємося також і від зіставлення його зі словом *пальто*, яке, хоч і запозичене в українську мову з французької, у сучасній українській літературній мові є відміюваним, див.: *пальто*, *пальта*, мн. *пальта*, *пальт* [ОС₉₉; 545] – точнісінько так, як і слово *перо*, *пера*, мн. *пера*, *пер* [ОС₉₉; 577], але не так, як зі словом *метро*, невідм., с. [ОС₉₉; 420], з яким ми насамперед і порівнюємо слово *євро*. Усе щойно сказане ніби й не має прямого стосунку до нашого предмета, однак непрямий таки має: ці приклади демонструють, як у кожному випадку входження чужомовного слова в українську мову її граматична система натуралізує це слово, пристосовує до тих законів, що визначають саме її якість. На все це, звичайно, потрібен певний час. Оскільки процитований тричі «Орфографічний словник української мови»

побачив світ 1999 р., коли євро було лише в проекті, то слова *євро* в ньому немає. Зате є ті слова, у коло яких воно потрапило, з'явившись в українській мові того ж 1999 р., – і їх чимало. Трьома наведеними ми тільки означили ті їхні граматичні характеристики, які для нас можуть мати значення з огляду на досліджувану проблему. Як ми побачили вище, український лексикограф лише щодо невідміюваного слова чужомовного походження *метро* вважав за потрібне зазначити родову характеристику (це іменник середнього роду). Що ж до питомого слова *перо* – роду не вказано, аби не переважувати словник очевидними для всіх знаннями, як і щодо запозиченого слова *пальто* – і це теж, гадаємо, цілком виправдано, адже воно, хоч і запозичене, прийняло відмінкову парадигму українських питомих іменників середнього роду. Тож усі згадані іменники – *перо*, *пальто*, *метро*, до яких 1999 р. долучився іменник *євро*, є іменниками середнього роду. Ми вже з'ясували, що найближчим до слова *євро* є слово *метро*, – вони, крім усього іншого, є ще й іменниками незмінними – невідміюваними. Тому можна було сподіватися, що до слова-новачка в українській мові *євро* поставляться з розумінням його природи й визначать йому місце серед невідміюваних іменників середнього роду. Однак уже перша спроба засвоєння його українською лексикографією виявляє одну дуже характеристичну рису сучасного українського інтелектуального життя, див.: *євро* – *євро*, неизм. [Бур.; 73]. Тобто упорядник повідомляє нам тут очевидне і, не побоїмося стверджувати, усім відоме: іменник *євро* є невідміюваним, але обходить увагою саме те, що непокоїть сучасного мовця: якого ж роду слово *євро*? Невдовзі упорядники словників сучасної української літературної мови почали виявляти своє фахове розуміння проблеми. Так, уже цитовані вище словники інформують своїх читачів саме так, як ми цього й сподівалися: таки середнього роду іменник *євро*, див.: *євро*, невідм., с. [ТСУМ¹; 302], [ТСУМ²; 302], [ТССУМ. ЗЛ; 285]. За місцем укладання й видання цих словників ми означили б це як харківську традицію, або школу, у сучасній українській лексикографії. Її авторитет засвідчує, крім іншого, те, що з нею солідаризуються в цьому питанні укладачі низки словників, колектив яких умовно означаємо як ірпінську традицію, або школу, в сучасній українській лексикографії, з доробку якої

ми хочемо вирізнити насамперед дані 2001 р., див.: *євро*, невідм., с. Грошова одиниця більшості країн Європейського Союзу [ВТССУМ; 269]; потім у частині, що нас тут цікавить, те саме повторено 2004 р. в іншому джерелі, див.: *євро*, невідм., с. [ВЗОССУЛ; 204], після чого 2008 р. ще двічі повторено у двомовному словнику: *євро* (денежная единица) *євро* нескл. с. [РУУРС; 146] і *євро* неизм. суц. ср. р. (денежная единица) *євро* [РУУРС; 1107]. Відтак можна зробити певний підсумок, констатувавши очевидне: іменник чужомовного походження *євро*, увійшовши в сучасну українську літературну мову, засвоєний нею як невідмінюваний іменник середнього роду.

Однак у той самий час в українській лексикографії започатковується ще одна, відмінна, течія, яку за місцем появи основного корпусу лексикографічних джерел можна назвати київською, або ж академічною, лексикографічною школою, – альтернативна, конкуруюча з попередніми. Така альтернативна точка зору на предмет висловлена вперше, здається, 2001 р. в «Орфоепічному словнику української мови», див.: *євро*, невідм., ч. [ОСУМ I; 456]. Гадаємо, саме його укладачі започаткували цю нову «традицію», яку вже невдовзі, 2002 р., продублювало таке ж авторитетне джерело, що саме з цього, 2002 р., почало виходити під назвою «Український орфографічний словник», однак воно було продовженням, третім виданням «Орфографічного словника української мови», перше видання якого побачило світ 1994-го, а друге – 1999 р. Слово *євро* вперше в цій словниковій серії з'явилося саме в цьому виданні, див.: *євро*, незм., ч. [УОС³; 239]. Зрештою, достеменно не відомо, чи самі упорядники щодо цього мали якісь сталі переконання, бо вже в наступному, четвертому, виданні «Українського орфографічного словника», яке вийшло друком 2005 р., альтернативно-конфліктуючий погляд на предмет змінився раптом на примирливо-компромісний, див.: *євро*, незм., ч. і с. [УОС⁴; 257]. Тож тепер з'явилася ще одна інтрига: як це так, що один іменник може бути відразу іменником і чоловічого, і середнього роду? Не маючи наразі відповіді на це запитання, просто констатуємо, що всі наступні видання словника аж до останнього, дев'ятого, яке надруковано в 2009 р., справно повторюють одного разу встановлене, див.: *євро*, незм., ч. і с. [УОС⁹; 256] – і це при тому, що кожне з видань виходить друком з неодмінним уточненням, що воно виправлене і доповнене. Звичайно, дуже хотілося б дізнатися, чому саме так.

Ми звернули увагу на кілька двомовних словників, виданих у міжчассі, коли альтернативна позиція академічних словників змінилася на компромісну. І ось що цікаво. Якщо «Українсько-російський словник» 1999 р. подає *євро*, нескл. суц. с. *євро* [УРС¹; 188], що повторено й 2004 р., див.: *євро*, нескл. суц. с. *євро* [УРС²; 210], то серія «Російсько-українських словників» щодо цього якраз і є альтернативною, див.: *євро* фин. *євро* (нескл., м.) [РУС¹; 226], [РУС²; 226] (це два ви-

дання однієї праці) і *євро* нескл., м., фин. *євро* [РУС³; 243]. Звичайно, багато, а то й усе залежить від того, звідки сам лексикограф черпає свої знання про мову. Скажімо, в «Українсько-російському словнику» бачимо таке: *євро* (грошова одиниця європейського валютного союзу) невідм., ч. *євро* [УРС³; 271]. Мабуть, і на це можуть бути свої особисті погляди, але ми вважаємо, що ці факти значущі для розуміння всього того, що з'явилося в тлумаченні цього іменника у словниках сучасної української літературної мови.

В українській же літературній мові протягом багатьох десятиліть щодо визначення роду невідмінюваних іменників чужомовного походження зобов'язувальним (серед інших) було таке правило: «Невідмінювані слова, що означають назви неживих предметів, належать до іменників середнього роду, напр.: залізничне *депо*, шовкове *кашне*» [2; 252]. Цей погляд підтверджують і новіші граматичні праці, див.: «Назви предметів утворюють групу імен середнього роду, напр.: *кашне*, *кашто*, *рево*, *попури*, *інтерв'ю*, *фрикасе*, *сабо*, *соте*, *сарі*, *мумійо*, *торе*» [1; 65]. Однак найголовніше – далі: «Зараз існуючий поділ запозичень за родовою віднесеністю дещо порушився, причина цього явища полягає в залученні у сферу вжитку багатьох незмінюваних слів, між якими розпочинається процес уніфікації, або вирівнювання, родових значень. У такий спосіб виявляється освоєння іншомовних слів, структура яких незвична для граматичного ладу української мови, де вираження родових, числових і відмінкових значень здійснюється засобами словозміни. Запозичені без морфологічних показників роду мови-джерела незмінювані іменники поступово втрачають первісну належність і набувають інших критеріїв мотивації цього граматичного значення. Здійснюваний міжродовий перехід властивий не всій групі іншомовної лексики, а простежується серед назв істот тваринного світу та назв предметів або понять» [1; 65, 66]. І далі – вже прицільно про актуальну для нас проблему: «Іменники – назви предметів традиційно належали до середнього роду... Освоєння системою української мови цієї групи слів простежується на фактах їх перерозподілу за родовою належністю. Класифікація усіх іншомовних назв предметів, понять як виразників граматичного значення середнього роду на даний час потребує уточнень, оскільки у мові помітна тенденція вмотивувати її лексико-семантичним змістом слова. Останнє передбачає виділення у структурі змісту додаткового узагальненого значення, типового для цілого ряду слів, які утворюють абстрактну семантико-тематичну спільність, тобто формуються тематичні групи незмінюваних імен, елементом яких є індивідуальна лексема видового поняття, що в конкретній формі накладається на ширше, родові поняття, тотожне для назв цієї групи» [1; 67]. Ось тут і постає найголовніше для нас питання: яким буде додаткове узагальнене значення слова *євро* – типове для багатьох

слів, що утворюють абстрактну семантико-граматичну єдність? Якщо за пробний камінь візьмемо не іншомовне слово *євро*, а наше питоме слово *гривня*, то зможемо констатувати, що цим словом називають основну українську грошову одиницю (1), грошовий знак такої вартості (2), монету такої вартості (3). З цього випливає те, що гривня – це грошова одиниця. Тож слово *євро* мало б бути в українській мові іменником жіночого роду. Словники сучасної української літературної мови, демонструючи саме таку логіку, пропонують, скажімо, уважати, що *трієнале*, невідм., ч. (фестиваль) і ж. (виставка) [ОС₉₉; 878]; згодом також *бієнале*, невідм., ч. і ж. [ОС₉₉; 52] – тут прийнято саме таку, задекларовану вище, логіку, хоча для нас вона, зізнаємося, зовсім непереконлива. Натомість переконливі, на нашу думку, такі приклади: *каберне*, невідм., ч. (сорт винограду) і с. (вино) [ОС₉₉; 335], однак чомусь цей підхід не витриманий, скажімо, у випадку *аліготе*, невідм., с. [ОС₉₉; 21]. А ось знову щодо напоїв, проте вже без будь-якого тлумачення: *брєнді*, невідм., ч. і с. [ОС₉₉; 62], але *віскі*, невідм., с. [ОС₉₉; 128], *мартіні*, невідм., с. [ОС₉₉; 413]. Той, хто хотів би виправдати подібне, пояснив би, що це відображення живого процесу моворозвитку. Та хто ж його, цей процес, дослідив? Насправді все робиться навмання, наосліп, на слух – без знання і розуміння природи самого явища, його суті й ваги в системі української мови. Чому, скажімо, *кабукі* – іменник чоловічого роду [див.: ОС₉₉; 335] (бо *театр* – іменник чоловічого роду), а *шаніто* – іменник середнього роду [див.: ОС₉₉; 965] (адже *цирк* – теж іменник чоловічого роду)? Премудрості, які зібрані у словниках, але не мають узагальненого логічного пояснення, що робить їх фактом живого повноцінного мовлення, є мертвими, і для мови вони згубні. Поміркуймо. Коли підручник із мови для студентів-філологів стверджує, що тенденція до вирівнювання родових ознак за тематичним словом нині помітна серед назв, наприклад, танців [див.: 1; 68], а в лексикографічному джерелі сучасної літературної мови ми бачимо *болєро*, незм., с. [УОС₈; 64], *па-де-де*, незм., с. і ч. [УОС₈; 542], *па-де-труа*, незм., ч. і с. [УОС₈; 542], *сиртакі*, незм., ч. і с. [УОС₈; 793], *танго*, незм., с. [УОС₈; 853], *фанданго*, незм., с. (один з видів фламенко) [УОС₈; 921], *фламенко*, незм., ч. [УОС₈; 928], *ча-ча-ча*, незм., ч. (латиноамериканський танець) [УОС₈; 960], *шімі*, незм., ч. (танець) [УОС₈; 977], – то розуміємо, що зроблено все можливе для того, аби без словника не обійшовся жодний мовець. Прокоментуємо з цього дещо. Усе ж таки найпоширеніші й найуживаніші слова *болєро* і *танго* схарактеризовані як іменники середнього роду – тут просто важко вигадати щось інше через поширеність слів у живому мовленні. Цікаво зіставити назви танців *фанданго* і *фламенко*; згідно з лексикографічним джерелом, *фанданго* – іменник середнього роду, а *фламенко* – чоловічого, однак, крім усього іншого, *фанданго*, відповідно до того самого джерела, – це різновид *фламенко*. Як усе

це можна поєднати? Ми таки бачимо логіку, проте іншу, а саме: слово *фанданго* як невідмінюваний іменник середнього роду фіксує ще «Орфографічний словник української мови» 1977 р. [див.: ОС₇₇; 795], а слово *фламенко* з'явилося у словниках аж наприкінці ХХ ст. Мудрування з цього приводу почалися саме в міжчассі, тому належність іменника *фламенко* до чоловічого роду виявляє цю скандальну для науки обставину. Така його характеристика – наслідок умоглядних міркувань, що не спираються на знання мовної реальності. Понад те: тут убачаємо брак бажання поєднувати словникові дефініції зі знанням про предмет лексикографії. Довільний характер таких визначень можна простежити під іншим кутом зору на прикладі слова *ча-ча-ча*. «Орфографічний словник української мови» 1977 р. його ще не знає; уперше воно зафіксоване в «Орфографічному словнику української мови» 1994 р., див.: *ча-ча-ча*, невідм., с. [ОС₉₄; 833]; важливим тут є те, що слово марковане як іменник середнього роду; в «Орфографічному словнику української мови» 1999 р. це було повторено, див.: *ча-ча-ча*, невідм., с. [ОС₉₉; 953]. Отже, чоловічий рід є набутком останніх років. Зрозуміло, що так міняти граматичні характеристики слова можна тільки тоді, коли вони з'являються внаслідок спекулятивних міркувань, а не в результаті дослідження їхньої поведінки в авторитетному, базованому на культурній традиції мовленні.

Цей відступ був нам потрібний, щоб принаймні пунктирно засвідчити: проблема з визначенням родової належності іменника *євро* в сучасній українській літературній мові з'явилася не на порожньому місці, а в широкому контексті нез'ясованості тих тенденцій, що справді побутують нині в мові. Проблема лише помічена, але не досліджена, не вивчена, однак після обережно сформульованих загальних міркувань із цього приводу настав період бурхливої лексикографічної діяльності, якій властиві антитрадиціоналізм, похаплива сенсаційність (мудрагельство) разом із традиційною непослідовністю, компромісністю у вигляді «і нашим, і вашим», а все тому, що це робиться без глибокого знання предмета.

Тож з'ясувати, на якій підставі іменник *євро* сучасна українська лексикографія трактує як іменник чоловічого роду, нам не вдалося, про це можна лише здогадуватися. На нашу думку, так атрибутувати назву грошей могла тільки та мовна свідомість, яка звикла поширені одиниці називати в чоловічому роді, скажімо, *долар*, *франк*, *фунт*, *юань*, зрештою *рубль* або ж його псевдонім *карбованець*. Водночас це не могло статися у тій мовній свідомості, яка звикла до того, що назва грошової одиниці є іменником жіночого роду, як, скажімо, *гривня*, *єна*, *крона*, *ліра*, *пєсєта*, *рупія* тощо. Переконливий приклад того, як спрацьовує така мовна свідомість, можна спостерігати саме на українському питоному матеріалі. Скажімо, деякі підтипи української мовної свідомості українське питоме слово, іменник

жіночого роду *гривня* (це, нагадаємо, назва власне української грошової одиниці), чомусь трактують так, що він набуває ознак іменника чоловічого роду *гривень* (точнісінько так, як, скажімо, *юань*) або в непрямих відмінках усе-таки сходиться на звичне, напр.: *гривнів* – чому? Поза всяким сумнівом, іменник *євро* сприймає як іменник чоловічого роду саме та мовна свідомість, для якої й слово *гривня* здатне трансформуватися в іменник чоловічого роду. Після сказаного особливо прикметним є те, що жодного разу нікому не спало на думку визначити його як іменник жіночого роду: такі реалії сучасного стану сприйняття граматичної системи української мови серед тих, хто її фахово досліджує. Якби таке трапилося, то це свідчило б про хибне, але все ж таки думання, тимчасом як те, що сталося насправді, засвідчує: граматичні характеристики словам української мови даються сліпо за звичним зразком, який побутує в іншій мові.

Звісно, наша позиція вразлива, адже щойно сказане є лише нашим здогадом: із десятків і десятків випадків лексикографічного тлумачення слова *євро* як іменника чоловічого роду ми жодного разу не натрапили на обґрунтування цієї точки зору таким чином, що це сталося під впливом родової характеристики слова *юань* чи навіть *долар*. Узагалі жодних пояснень немає – є тільки категорична лексикографічна констатація. Однак, на щастя, *євро* – не єдина грошова одиниця у світі, навіть серед тих, що в українській мові називаються невідмінюваним іменником. Коли ми навіть побіжно оглянули їх у кількох словниках сучасної мови, то виявили справжню граматичну вакханалію, яка однозначно підтверджує, що проблема з визначенням родової належності іменника *євро* – лише прояв значно ширшої проблеми: сучасне українське мовознавство виявило цілковиту безпорадність не тільки у з'ясуванні посталою завдання, а й навіть у розумінні його суті. Ось як схематично це можна представити. Не претендуючи на вичерпність, подаємо кілька таких слів за «Орфографічним словником української мови» 1977 р., див.: *афгані*, невідм., с. [ОС₇₇; 28] і *крузейро*, невідм., с. [ОС₇₇; 326], але *ескудо*, невідм., ч. [ОС₇₇; 207] і *пенні*, невідм., ч. [ОС₇₇; 484]. В «Орфографічному словнику української мови» 1999 р. таких назв уже більше; це насамперед ті, що були зафіксовані раніше, однак найприкметніше те, що родові характеристики цих іменників зазнали значних змін, див.: *афгані*, невідм., ж. [ОС₉₉; 33], *ескудо*, невідм., ч. і с. [ОС₉₉; 242]; інші – повторені, див.: *крузейро*, невідм., с. [ОС₉₉; 381] і *пенні*, невідм., ч. [ОС₉₉; 553]. Найцікавіше ж, що навіть після цього всі нові для джерела такого типу іменники – середнього роду, див.: *ере*, невідм., с. [ОС₉₉; 242], *сентаво*, невідм., с. [ОС₉₉; 785], *сентимо*, невідм., с. [ОС₉₉; 785], *скудо*, невідм., с. [ОС₉₉; 803] – як це логічно узгоджується з попереднім? Тут виринає ще одна цікавинка: слово *ескудо*, згідно з даними лексикографії, було спо-

чатку іменником чоловічого роду, тепер, якщо вірити новому джерелу, може бути іменником чоловічого і/або середнього роду, а от явно споріднений з ним іменник *скудо* має лише середній рід. У восьмому виданні «Українського орфографічного словника», яке побачило світ 2008 р., усе те, що є повторенням попереднього, майже цілком повторює і всі характеристики цих слів, див.: *ескудо*, незм., ч. і с. [УОС₈; 248] і т.д. Та все ж таки у двох випадках не обійшлося без новацій, див.: *афгані*, незм., ж. і с. [УОС₈; 34], тобто іменник *афгані* в українській лексикографії (потішмо себе, що не в мові) впродовж якихось двадцяти років зазнав карколомної еволюції: іменник середнього – жіночого – жіночого і середнього роду! Див. також: *ере*, незм., ж. і с. [УОС₈; 247], тобто виходить, що іменник *ере*, який українська мова нещодавно засвоїла як іменник середнього роду, в результаті активного його вживання українськими мовцями за кілька років набув також ознак жіночого роду, не втративши, утім, і первісних для нього ознак середнього роду! Зате словник значно розширює обрії сучасної української літературної мови, примножуючи її лексичне багатство такими, наприклад, словами: *бальбоа*, незм., ч. (грошова одиниця; танець) [УОС₈; 41], *больвіано*, незм., ж. [УОС₈; 64], *вату*, незм., ч. [УОС₈; 80], *даласі*, незм., ж. [УОС₈; 199], *крузадо*, незм., с. [УОС₈; 382], *леоне*, незм., ж. [УОС₈; 394], *песо*, незм., ж. [УОС₈; 580], *седі*, незм., с. (гроші) [УОС₈; 783], *сене*, незм., ж. (гроші) [УОС₈; 786], *сеніті*, незм., ж. (гроші) [УОС₈; 786], *сукре*, незм., с. (гроші) [УОС₈; 843], *тхебе*, незм., ж. (гроші) [УОС₈; 886], *хао*, незм., с. (гроші) [УОС₈; 938], *центизимо*, незм., с. [УОС₈; 961]. Із цих прикладів бачимо, що нині в літературно-нормативній українській мові назви грошових одиниць, виражені невідмінюваними іменниками чужомовного походження, мають, за даними сучасної української лексикографії, всі ознаки іменників 1) чоловічого роду; 2) жіночого роду; 3) середнього роду – тобто всіх можливих у граматичній системі української мови. Крім того, серед них є ще такі, що можуть бути одночасно чоловічого і середнього, а також жіночого і середнього роду. Звісно, після всього цього можна погодитися з тим, що для *євро* бути одночасно іменником чоловічого і середнього роду – не так уже й багато.

Ми свідомі того, що в такій ситуації будь-які аргументи – річ марна: що безнадійніший стан справ у чомусь, то даремніше на нього звертати увагу. Тому вдамося до елементарного. Скажімо, 1976 р. (назвемо той період в історії питання доспекулятивним) побачило друге видання «Політичного словника», переглянувши яке фронтально, ми виявили з цікавого таке – і то безальтернативно: *португальське ескудо* [ПС; 419], *члійське ескудо* [ПС; 579], тобто іменник *ескудо* скрізь є іменником середнього роду – і жодних проблем. Чому б не бути таким же «щасливим» в українській мові іменникові *євро*? Там же читаємо багато разів таке: *аргентинське песо* [ПС;

36], *болівійське песо* [ПС; 58], *домініканське песо* [ПС; 137], *кубинське песо* [ПС; 272], *мексиканське песо* [ПС; 305], *уругвайське песо* [ПС; 555], *філіппінське песо* [ПС; 560]. Чому ж із *євро* має бути якось інакше? Тішить, правда, те, що в українській мові воно, власне, так і є: іменник *євро* в ній має середній рід – і цього йому досить. Усе ж, що крім цього, – від лужавого або ж від сучасної лексикографії.

Звичайно, процеси міжродового переходу, що нині справді відбувається в групі іншомовної лекси-

ки, треба вивчати, однак почнімо з простого: невідмінювані іменники, які означають назви неживих предметів, належать в українській мові до іменників середнього роду: це базове, засадниче положення. Слово *євро* належить саме до цієї групи лексики. Фіаско, що ним закінчилася спроба щось тут придумати нове, гадаємо, якнайкраще підтверджує правило, сперте на систему української мови. Аж за своївши елементарне, візьмімося вивчати складніші речі; вивчати – не вигадувати...

Література

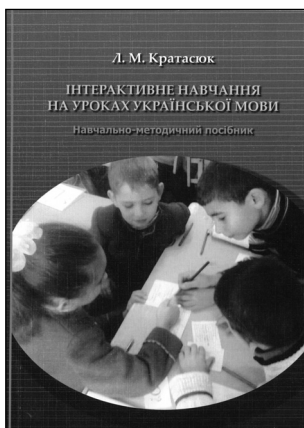
1. Безпояско О. Граматика української мови / О.Безпояско, К.Городенська, В.Русанівський. – К.: Либідь, 1993.

2. Жовтобрюх М. Курс сучасної української літературної мови: у 2 ч. / М.Жовтобрюх, Б.Кулик. – К.: Рад. школа, 1965. – Ч. 1.

Список скорочень використаних джерел

Бур.	– Бурячок А. Универсальный русско-украинский словарь / А.Бурячок. – К.: Фенікс, 2000.	СІС	– Словник іншомовних слів. – К., 2000.
ВЗОССУЛ	– Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики. – Київ; Ірпінь, 2004.	ТСУМ ¹	– Тлумачний словник української мови. – Х., 2002.
ВТССУМ	– Великий тлумачний словник сучасної української мови. – Київ; Ірпінь, 2001.	ТСУМ ²	– Тлумачний словник української мови. – Х., 2004.
ОС ₇₇	– Орфографічний словник української мови. – К., 1977.	ТССУМ. ЗЛ	– Тлумачний словник сучасної української мови. Загальноживана лексика. – Х., 2009.
ОС ₉₄	– Орфографічний словник української мови. – К., 1994.	УОС ₃	– Український орфографічний словник. – Видання третє, переробл. і допов. – К., 2002.
ОС ₉₉	– Орфографічний словник української мови. – К., 1999.	УОС ₄	– Український орфографічний словник. – Видання четверте, переробл. і допов. – К., 2005.
ОСУМ	– Орфоепічний словник української мови: у 2 т. – К., 2001–2003.	УОС ₈	– Український орфографічний словник. – Видання восьме, переробл. і допов. – К., 2008.
ПС	– Політичний словник. – 2-ге вид. – К., 1976.	УОС ₉	– Український орфографічний словник. – Видання дев'яте, переробл. і допов. – К., 2009.
РУС ¹	– Російсько-український словник / відп. ред. В.Фридрак. – К., 2003.	УРС ¹	– Українсько-російський словник. – К., 1999.
РУС ²	– Російсько-український словник / відп. ред. В.Фридрак. – К., 2004.	УРС ²	– Українсько-російський словник. – Видання друге, доопрац. і допов. – К., 2004.
РУС ³	– Російсько-український словник / за ред. В.Жайворонка. – К., 2003.	УРС ³	– Українсько-російський словник. – Х., 2002.
РУУРС	– Російсько-український, українсько-російський словник. – Київ; Ірпінь, 2008.		

Книжки, подаровані редакції

Кратасюк Л. Інтерактивне навчання на уроках української мови: навчально-методичний посібник / Л.Кратасюк; упоряд. Г.Гримашевич, Н.Дяченко, В.Титаренко, Л.Ящук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2013.

У книжці зібрано уроки Кратасюк Людмили Миколаївни, творчі здобутки якої занесено до картотеки передового досвіду України.

Конспекти уроків побудовані на методиці формування текстотворчої компетентності учнів із застосуванням інтерактивних засобів навчання. Система комунікативних вправ і завдань у структурі уроків мови й мовлення спрямована на те, щоб сформувати у школярів уміння текстосприймання й текстотворення з урахуванням типів, стилів і жанрів мовлення відповідно до етапів текстотворчої діяльності. Мовний матеріал репрезентований взірцевими текстами.

Методика створювати тексти різних типів за допомогою інтерактивних методів, прийомів і форм навчання експериментально була перевірена автором упродовж багатьох років.

Для вчителів-словесників, студентів-філологів, керівників методичних об'єднань.